

NA TANKOJ ŽICI

UPOZORENJA BRISELU IZ EVROPSKOG ELEKTROENERGETSKOG SEKTORA

BRISEL – Evropska komisija je otvorila javnu raspravu o Zelenom papiru oko energetske ciljeve za 2030. ali je pri tom ostalo otvoreno, odnosno bez najave dogovora, definisanje ključnog cilja za deo te privrede – smanjenja potrošnje energije, odnosno povećanja energetske efikasnosti. Kao polazni predlog navedeno je da bi do 2030. trebalo smanjiti emisije CO2 za 40% i na 30% povećati udeo obnovljivih izvora energije (OIE) u ukupnom energetskom miks.

Guenter Oettinger, evropski komesar za energiju kazao je da zacrtano smanjivanje ispuštanja ugljen dioksida neće biti

dovoljno za postizanje ciljeva vezanih za klimatske promene, te da treba biti

praćeno novim ciljevima u obnovljivim izvorima energije. Rasprava je otvorena do 2. jula a Komisija bi do kraja godine trebalo da izađe sa predlogom koji će sačekati naredni Evropski parlament i Komisiju (biraju se u maju 2014.). **EurActiv** prenosi da pojedine zemlje, poput Britanije, žele da se izbacila cilja za OIE posle 2020. uz argument da je dovoljan cilj smanjenja emisija. To je, jasno, izazvalo revolt sektora OIE. Pojedine privredne grupacije međutim navode da je cena energije u EU previsoka zbog „zelenih propisa“ što tim industrijama oduzima konkurentnost na svetskom tržištu.

1

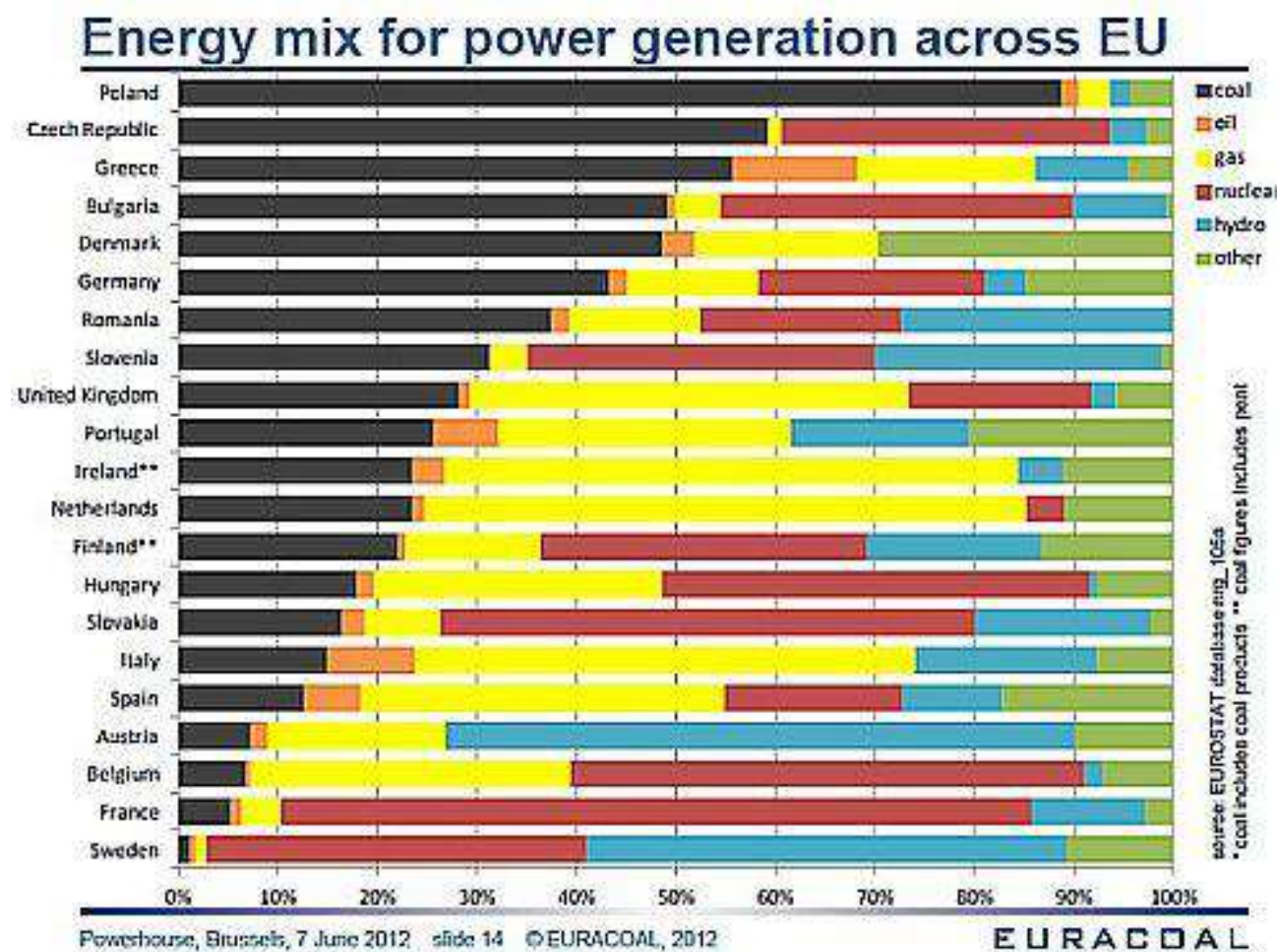
BRISEL - Fulvio Conti, izvršni direktor kompanije Enel rekao je da vlade EU treba da stanu

sa subvencionisanjem obnovljivih izvora energije (OIE) kako bi se rasteretile energetske firme koje se bore sa ekonomskim problemima, „Ako vlade nastave sa ubiranjem poreza i isušivanjem svih novčanih tokova, onda će deoničari otići, što već i čine“, rekao je novinarima u Briselu čelnik druge najveće evropske elektroenergetske kompanije mereno instalisanim kapacitetima. Conti je podvukao „da je to

istina za čitavu Evropu, što čitavu energetske privredu čini neinvesticionom“. Pozivajući EU da izbacila potsticaje OIE iz svojih planova, on je rekao da je to neminovno dovelo do rasta cena struje za potrošače. **Reuters**

VARŠAVA - William Garcia, direktor sektora za energiju u Savetu evropske hemijske industrije (Cefic) osudio je evropsku energetska politiku, posebno mere favorizovanja zelene energije. On je na minulom energetskom skupu u Varšavi, u organizaciji **EurActiva** rekao da je nelogično da kompanije moraju da plaćaju više za energiju samo iz ekoloških razloga. Garcia je konstatovao da će ovo ograničiti investicije u hemijsku industriju i voditi njenom izmeštaju van EU. On je rekao da sektor hemijske privrede učestvuje sa 1,1% u evropskom BDP-u i direktno zapošljava 1,2 miliona ljudi, a indirektno 4,5 miliona. Istovremeno, taj sektor zahvata 30% ukupne potrošnje energije u industriji, odnosno 10% totalne potrošnje u EU, pa je direktno pogađaju energetske mere koje donosi Brisel.

LONDON – Evropski Komesar za energiju usprotivio se novom oporezivanju energije unutar Evropske Unije, kao i podizanju postojećih poreskih stopa, ukoliko cene energenata teže da budu konkurentne za rivalskim diktiranim jeftinim američkim škriljnim gasom. U intervjuu za londonski **Guardian** od 28. marta, Günther Oettinger je rekao da evropska energetska tržišta moraju biti dodatno liberalizovana, uz više konkurenije i funkcionalno unutrašnje tržište električne energije ... ili će EU zaostati za američkom privredom.

TOKIO – Vlada Japana usvojila je 2. aprila plan restrukturiranja domaće elektroprivrede putem razdvajanja sedam regionalnih javnih elektroenergetskih preduzeća u kompanije za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije, kao i deregulaciju cena struje već 2018. godine. Cilj je da se podstakne sniženje cena električne energije u Japanu, koja je u tom segmentu na drugom mestu u svetu i da se obezbedi stabilno snabdevanje električnom reкао je ministar industrije i planira da u naredne tri godine što će omogućiti formiranje Iza toga amandmani će omogućiti liberalizaciju tržišta snabdevanja električnom energijom do 2016. i okončanje regulacije cena uz razdvajanje kompanija u 2018. Trenutno je japanska elektroenergetska privreda uglavnom deregulisana, ali regionalne kompanije imaju punu kontrolu nad svojim mrežama što im omogućava da spreće ulaz konkurentima. *The Wall Street Journal*

energijom, trgovine Tošimicu Motegi. Vlada prilagodi zakon o električnoj energiji, nacionalnih mrežnih operatera do 2015.

BRISEL – Češka energetska grupacija ČEZ podnela je 1. aprila žalbu Evropskoj komisiji zbog odluke bugarskih vlasti da pokrenu mere oduzimanja licence za distribuciju električne energije njenoj podfirmi u Bugarskoj. ČEZ u žalbi ocenjuje da bi mere bugarskih vlasti - uključujući odluku tamošnjeg energetskeg regulatora da smanji cene električne energije i zapreti oduzimanjem licence distributeru CEZ Bulgaria - mogle biti u suprotnosti sa važećim zakonodavstvom, kao i EU ugovorima o slobodnom protoku kapitala.

Novinite

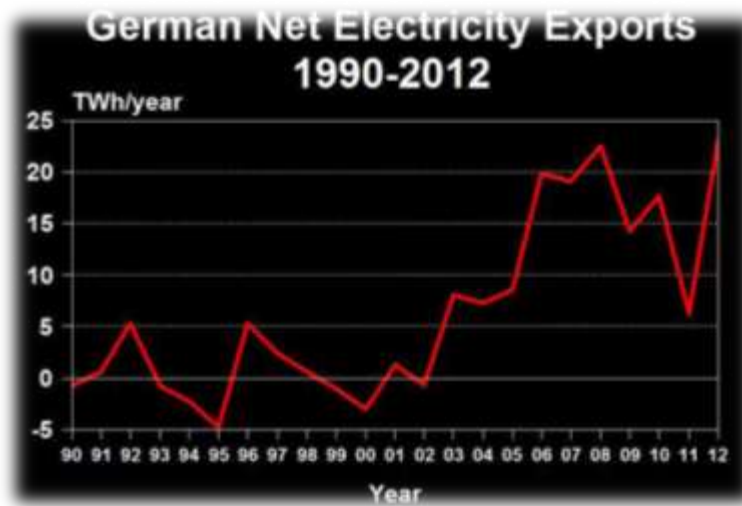
PARIZ - Francuska socijalistička vlada predsednika Hollande-a najavila je reviziju planova prethodne vlade premijera Sarkozyja, da se hidroenergetski potencijal te zemlje na

otvorenim tenderima ponudi i inostranim energetsom kolosima na eksploataciju. Socijalistička vlada ocenjuje da bi to moglo voditi rastu cena električne energije. „Mogli bismo izgubiti kontrolu nad našim najkonkurentnijim izvorom energije“, rekla je 4. aprila u parlamentarnoj debati poslanik socijalista Marie-Noelle Battistel. Otvoreni tenderi mogu ići protiv potreba industrije za jeftinom strujom, kazala je ona. Battistel se usprotivila planovima bivšeg predsednika Sarkozyja da se organizuje tender za prava na rukovođenje hidroelektranama ukupne snage 5.300 megavata, što je najveći energetska izvor u toj zemlji posle nuklearke.

VARŠAVA – Investicioni komitet najveće poljske kompanije PGE savetovao je njen upravni odbor da odustane od projekta gradnje 3,56 milijardi dolara skupe termoelektrane na ugali Oploe, prenosi 3. aprila *Reuters* informaciju dobijenu iz dva izvora bliska toj elektroenergetskoj firmi. Plan gradnje TE kapaciteta 900 megavati u Oploeu, blizu poljske granice sa Češkom, smatran je strateškom investicijom za Poljsku koja mora da zameni stare elektrane novim. Međutim, pad cena električne energije i slabljenje potrošnje, uz ekonomsko usporavanje Poljske, otvorili su pitanje investicione isplativosti projekta.

BERLIN - Sedmu godinu zaredom nemački izvoz električne energije veći je od uvoza, i to uprkos ubrzanom gašenju nuklearnih elektrana, pokazuju podaci tamošnje statističke

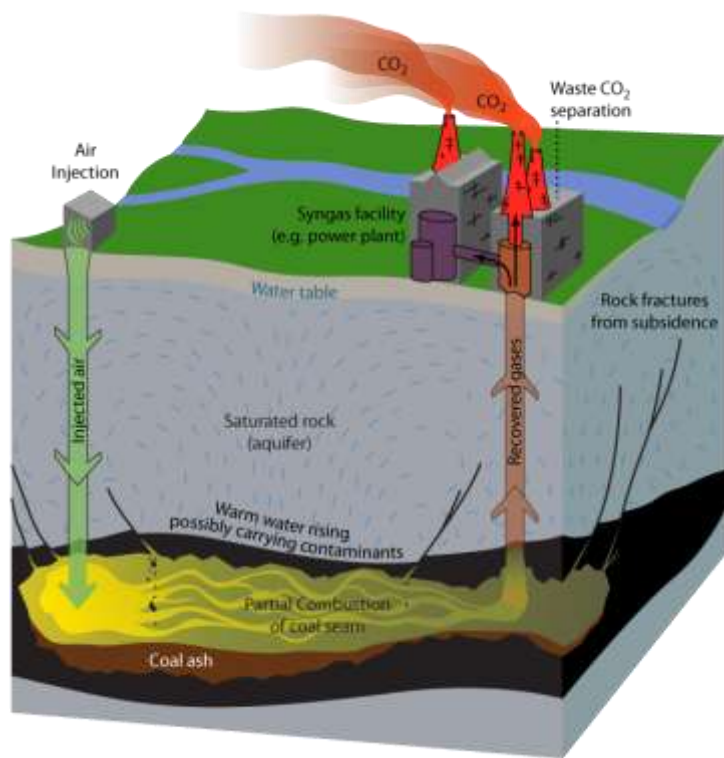

službe. Destatis navodi da je Nemačka u 2012. izvezla 22,8 TWh struje više nego što je uvezla. Glavna odredišta nemačke električne energije su Švajcarska i Austrija, dok je Nemačka struju uvozila iz Francuske, Danske i Češke. Obzirom da je vlada u Berlinu ugasila osam od 17 nuklearnih reaktora posle katastrofe u Fukushimi 2011, podaci o izvozu struje dovode se u vezu sa sve

većim udelom OIE, posebno fotonapona u Nemačkoj, piše *Energia*.

PEKING – Kineske vlasti odobrile su četiri projekta gasifikacije uglja ukupnih kapaciteta 15 milijardi kubnih metara i ukupnih investicija od 16 milijardi dolara, prenosi 2. aprila portal *Asian Power*. Kineska rastuća privreda energetski se oslanjala najviše na uglj što je vodilo visokim nivoima zagađenja atmosfere. Gasifikacija uglja, međutim, treba da postane okosnica kineske inicijative čiste energije. U 2011. emisije štetnih gasova u svetu povećane su za 1 milijardu tona, od čega je 720 miliona pripisano samoj Kini.

PEKING – Kineski državni naftni i gasni kolos grupa Sinopec planira investiciju od 11,3 milijarde dolara u gradnju najvećeg u toj zemlji pogona za proizvodnju prirodnog gasa iz uglja, objavile su 7. aprila lokalne novine., Pogon bi se gradio u severozapadnom regionu Ksinjang u Zundongu u narednih osam do deset godina, i imao bi godišnju proizvodnju os osam milijardi kubnih metarag gasa, piše *Xinjiang Daily*.

TIRANA - Albansko Ministarstvo privrede, trgovine i energetike potpisalo je koncesioni ugovor s firmom Shala Energy o gradnji HE Shala snage 127,6 MW na reci Shali. Prema ugovoru, Shala Energy će imati sva koncesiona prava na upravljanje elektranom u sledećih 35 godina. Firma procenjuje da će ukupni troškovi projekta iznositi oko 272,7 mil. dolara. Očekuje se da će projekat biti dovršen pet godina od početka gradnje. **HydroWorld**

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

SOFIJA - Bugarska razmatra smanjivanje proizvodnje iz vetroelektrana i fotonaponskih

elektrana za čak 40% kako bi se prevladala prevelika ponuda na tržištu i stabilizirala proizvodnja električne energije. Novi bugarski ministar privrede, energetike i turizma Asen Vasilev (foto) je objavio krajem marta da oko 40% proizvođača struje iz vetra i sunca, u skladu sa zakonom, ne daju stvarne (real-time) informacije o proizvedenoj električnoj energiji Centralnoj dispečerskoj upravi, što ugrožava sigurnost elektroenergetskog sistema pa će zato biti privremeno isključeni iz njega. Naime, bugarska elektroenergetska mreža trpi česta preopterećenja

zbog značajnog povećanja kapaciteta vetroelektrana i FN elektrana, povezanih sa smanjenjem potrošnje zbog privredne krize, prenosi portal **Renewable Energy World.com**.

PARIZ – Francuska Regulatorna energetska komisija (CRE) raspisala je drugi krug tendera za ukupno 200 vetroturbina čija bi ukupna snaga bila 1 GW. Francuska je 2011. godine u prvom krugu tendera uspela da dobije ukupnu snagu offshore-vetroelektrana od čak 2 GW. Vlada očekuje da će investicije po ovim tenderima dostići 4,5 mlrd. dolara i otvoriti 10.000 radnih mesta. Novi tenderi dolaze u vreme otvorene rasprave o energetskej tranziciji, gde francuski predsednik François Hollande zagovara smanjivanje oslanjanja na nuklearnu energiju na 50% do 2025. godine i povećanje udela obnovljivih izvora u energetskeom miksu na 23% do 2020, gde bi se uključilo 19 GW iz kopnenih i 6 GW iz offshore-vetroelektrana, javlja **UPI**.

BERLIN – Emisije štetnih gasova sa efektima staklene bašte u Nemačkoj uvećane su 1,6% u 2012. godini, kao posledica zatvaranja prvih sedam najstarijih nuklearnih reaktora i vraćanja uglju za proizvodnju električne energije, prenosi 2. aprila **Voice of Russia**. Osim kao alternativa za manje nuklearne energije, jeftini ugalj ima još jedan važan razlog za

vraćanje na energetske scenu Evrope – osetno jeftiniji američki (0,07 USD/m³) u odnosu na gas na evropskim tržištima (blizu 0,3 USD/m³) - zbog čega je industrija prisiljena sve više da koristi jeftiniji ugalj kako bi ostala konkurentna. S druge strane, brojni energetski stručnjaci smatraju da energija vetra ili Sunca može biti samo ekološka dopuna u energetske miksu, odnosno da dugoročno gledano, industrija

može pouzdano da se osloni samo na uran, naftu, prirodni gas i ugalj, prenosi ruski portal.

NAFTA I PRIRODNI GAS

PARIZ – Evropski prerađivači nafte zatvoriće u ovoj dekadi 10% svojih rafinerija, suočeni sa padom potrošnje goriva na najniži nivo u 19 godina, pokazuje studija koju je 5. aprila objavio **Bloomberg**. Od 104 postojeće rafinerije, 10 će se definitivno zatvoriti do 2020, od Francuske, preko Italije, do Češke republike. Potrošnja goriva ide ka petoj godini neprekidnog pada, na najniže nivoe od 1994, pokazuju procene Međunarodne agencije za energiju (IEA). Dve trećine evropskih rafinerija radilo je u 2011. sa gubicima, navodi firma

Essar Energy, vlasnik druge najveće rafinerije nafte u Britaniji. Samo zbog pada potrošnje goriva u Evropi, a zanemarujući uticaj jačanja konkurencije van regiona, svake godine moraće da se gasi jedna veća, ili dve manje rafinerije, procenjuje David Wech, direktor konsultanske

kuće JBC Energy. Rafinerijske marže pale su na sedam dolara u aprilu ove godine, sa vrhunca zarade od 20 dolara po barelu u 2008, pokazuju podaci do kojih je došao **Bloomberg**. Dodatni problem je i činjenica da je preko 50% evropskih rafinerija, sagrađeno odmah posle 2. svetskog rata, modelirano za proizvodnju benzina, iako dizel goriva danas čine 75% potreba tržišta Evrope. Potrošnja goriva u Evropi je na putu da padne ove godine na 13,6 miliona barela na dan, sa 15,4 mbbld u 2008, navodi IEA.

BEČ – Kina je na putu da iduće godine preuzme od SAD mesto najvećeg svetskog uvoznika nafte, obzirom da su uvećani prerađivački kapaciteti azijske države podgrejali potrošnju, dok je u SAD bum proizvodnje škriljne nafte smanjio uvoz, saopšteno je 1. aprila iz OPEC-a. Kineski uvoz mogao bi premašiti šest miliona barela na dan do kraja ove godine, dok je američki uvoz nafte smanjen 21% prošle godine, pokazuju podaci Energetske informativne administracije (EIA), ministarstva energije SAD. OPEC na osnovu toga procenjuje da će američki uvoz nafte u 2014. pasti ispod šest miliona barela na dan. **Bloomberg**

LONDON – Australija, Norveška i Kanada su zemlje gde zaposleni u naftnoj i gasnoj privredi najviše zarađuju, pokazuje istraživanje jedne kompanije za zapošljavanje. Prosečne godišnje plate lokalno zaposlenih profesionalaca u ovom sektoru energetike najveće su u Australiji, sa ekvivalentnih 163.600 US\$, dok u Norveškoj radnik u naftno-gasnoj privredi godišnje zarađuje u proseku 152.600 dolara, navodi se u studiji londonske firme Hays. Prosečne plate u tom sektoru u SAD su 121.400 \$, ispod onih u Kanadi, ili Holandiji. Visoke plate su posledica stabilnih cena nafte i rastuće potrošnje fosilnih goriva, navodi se u studiji. Na globalnom nivou, prosečna godišnja plata zaposlenog u sektoru nafte i gasa bila je lane 87.300\$, 8,5% iznad one iz godine ranije, a za 2013. se

očekuje dodatni rast od 4-6 %. **Bloomberg**

VARŠAVA - Poljska je protiv izgradnje druge cevi gasovoda Jamal-Evropa na svojoj teritoriji, jer je izabrala drugačiji način ostvarivanja svoje energetske sigurnosti, kazao je poljski ministar finansija Mikołaj Budzanovski. Naime, ruski predsednik Vladimir Putin naložio je prošle nedelje gasnoj kompaniji Gazprom da sagradi navedeni gasovod kojim bi se povezala ruska gasna polja na poluostrvu Jamal s tržištima Poljske, Mađarske i Slovačke. Poljski ministar je naveo da nema potrebe za ulaganjem u gasovod jer nema 'ekonomske osnove za povećanje uvoza ruskog gasa u Poljsku', dok Poljska gradi terminal za utečnjeni prirodni gas na obali Baltika (foto: Baltik) i interkonekcije s okolnim zemljama, a veruje se i u povećanje domaće proizvodnje gasa, javlja 7. aprila britanski portal **Silobreaker**.

REGION

ZAGREB - Danom ulaska u EU u Hrvatskoj će početi primena akciza na energente i električnu energiju, s tim što je Hrvatska iskoristila mogućnosti izuzeća od akciza na prirodni gas i električnu energiju za domaćinstva, istaknuto je na gasnom forumu, održanom krajem marta u Zagrebu. Hrvatski sabor je nedavno doneo Zakon o trošarinama (akcizama) koji će stupiti na snagu 1. jula, danom ulaska Hrvatske u EU, a koji predviđa

pomenut akcize u rasponu od nula do 8,10 kuna po megavatsatu (MWh), zavisno od toga u koju se svrhu gas koristi. Predstavnik Carinske uprave saopštio je da je Hrvatska u prilagođavanju evropskim propisima maksimalno iskoristila mogućnosti izuzeća od plaćanja akciza na gas, pa se tim nametom neće oporezovati prirodni gas za domaćinstva i auto-gas, gas za dalju preradu ili proizvodnju drugih energenata ili električne energije, gas koji se koristi za proizvodnju toplotne i električne energije u jedinstvenom procesu, kao ni korišćenje gasa u mineraloškim procesima (npr. proizvodnja cementa, cigle, kreča, stakla i sl.). U tim će se slučajevima, dakle, od 1. jula ove godine primjenjivati nulta stopa akcize. S druge strane, akciza za prirodni gas za grejanje za poslovnu upotrebu iznosiće 4,05 kuna po MWh, a za neposlovnu 8,10 kuna po MWh. Iako se hrvatsko energetske tržište priprema da postane deo zajedničkog evropskog tržišta, iz ministarstva privrede navode da nova regulativa donosi i nove mehanizme zaštite hrvatskog tržišta i proizvodnje. Tako će, na primer, domaći prirodni gas morati da bude isporučen kroz hrvatski transportni sistem, a prilikom prodaje moraće prvenstveno biti ponuđen domaćim snabdevačima.

PODGORICA – Crnogorska naftna kompanija Jugopetrol saopštila je 1. aprila da je njen konsolidovani neto profit pao u 2012. godini na 2,1 milion evra, sa čak 7,3 miliona evra iz 2011. Operativni prihodi su porasli na 201 milion evra (195,2 mil.€ u 2011.), dok su operativni troškovi uvećani sa 187, 3 mil. € u 2011, na 195 mil. € u prošloj godini, pokazuje godišnji izveštaj kotorske firme objavljen na crnogorskoj robnoj berzi.

ZAGREB - Osim Zlatka Koračevića gotovo niko drugi više ne veruje da će on ostati predsednik Uprave Hrvatske elektroprivrede (HEP), piše *Globus*. Govori se da će ta već u ministarstvu privrede odlučena kadrovska promena biti obavljena krajem aprila, dodaje nedeljnik. Kao kandidat za mesto čelnika HEP-a najčešće se spominje Tomislav Šerić, član Uprave HEP-a, inače prijatelj i čovek od velikog poverenja ministra

privrede Ivana Vrdoljaka.

ZAGREB - Posle 18 meseci gotovo nezapamćene suše, veće količine padavina znatno će poboljšati bilans hrvatske nacionalne elektroenergetske kompanije HEP, piše *Večernji list*. Prema službenim podacima HEP-a u prva tri meseca 2013. u domaćim hidroelektranama proizvedeno je 2.567 GWh električne energije, odnosno tri puta više nego u istom razdoblju lani. Neto uvoz (umanjen za izvezene količine) električne energije u prva tri meseca bio je oko 2% ukupne potrošnje.